

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Hortulus Biblico-Moralis Et Asceticus

Pappus von Tratzberg, Franz

Ulm, 1725

Fasciculus XXXIII. Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61252](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61252)

FASCICULUS XXXIII.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

*Desumpta ex cap. 8. lib. Judicum, in quibus describitur gratitudo Gedeonis ob
Victoriam ab Israëlitis exhibita, vindicta de viris Socon sumpta.*

Considera, & admirare; quòd in illo conflictu, in quo Gedeon, *N. 224.*
nec minimam quidem guttulam sanguinis dicitur effudisse,
nec vulnus ullum, aut ictum accepisse; Israëlitas tamen adeò
sibi obstrinxerit, ut summâ gratitudine extimulati exclamarint ca-
pite cit. *Dominare nostri tu & filius tuus, & filii tui, quia liberasti nos de manu
Madian.* Deus bone; quanta econtrariò est ingratitude Christiano-
rum erga Christum Salvatorem suum, qui in conflictu contra mun-
dum, carnem & Dæmonem, pro eorum libertate inito, tanta perpe-
sus est, ut ipsum etiam pugnae initium, quod ei in horto Gezemani
obtigit, nomen cruenti profluvii meruerit. Tot deinde vulnera in sa-
cratissimo suo corpore accepit, quot penè numerabat venulas & ar-
terias. Quin imò vitam ipsam turpissimâ morte Redemptionis no-
stræ causâ prodigè perdidit, & tamen ò lapidea Christianorum pecto-
ra! exclamant innumeri, si non verbis saltem factis; *nolumus hunc re-
gnare super nos.* Sed regnet super nos superbia, avaritia, luxuria, intem-
perantia &c. Christiane Lector nonne & tu in paria erumpis verba?
nonne Christus contra te conqueri potest, exclamans illud Jeremiæ 2.
Confregisti jugum meum: rupisti vincula mea, & dixisti: non serviam? Si enim
regnaret super te Christus, non fores in res terrenas tam effusus, ex-
plendisque tuis passionibus tam addictus. Si regnaret super ocu-
los tuos Christus, non fores tam lascivus vel curiosus in aspi-
ciendo. Si regnaret Christus super linguam tuam, non fores tam
procax & inconsideratus in loquendo, non effutires tot verba detra-
ctoria, charitati fraternæ læsiva, pusillos scandalizantia. Si regnaret in
manibus tuis Christus, nunquam eas extenderes ad palpandum ob-
jecta illicita, ad rapiendum aliena bona. Si regnaret in corde tuo
Christus, non sic inordinatò amore fores alligatus personis disparis
R r sexûs,

R r

sexûs,

sexûs, non tot impuras cogitationes foveres, non tot mala desideria in eo nutries. Vociferatur interim Rex iste à te exclusus: vide homo, qua pro te patior, ad te clamo, qui pro te morior. Vide plagas, quibus afficio, vide clavos, quibus confodior, & cum sit tantus dolor exterior, & interior, plus tamen crucior, quod te ingratum experior. S. Antonin. in Parte 2. Summæ tit. 3. c. 9.

Dum dolorissimum hoc bellum, quod Christus amore hominum suscepit Isaias Propheta describit, his utitur verbis: *oblatus est, quia ipse voluit, & non aperuit os suum, quasi agnus coram tondente se obmutet.* Et verò tam stupendum tenuit silentium, ut ad omnia verbera & verba ne ingemisceret quidem, ipsò Præside in admirationem raptò, dicente Matth. 27. non audis: *Quanta adversum te dicunt testimonia? & non respondit ei verbum, ita ut miraretur Præses vehementer.* Sed licet ad falsissimas delationes, ad horrendos flagellorum ictus, ad auctissimos spinarum aculeos, ad mille alia tormenta altissimum teneret silentium, ad unicam tamen Malchi alapam auditus est conqueri. Causam hujus si quæras? alia assignari non poterit, nisi temerarii & impiissimi hujus servi ingratitude, paulò ante à se miraculosè sanati. Si ergò ò Christiane sola ingratitude tantum Christo affert tormentum, ut quæulas ei voces extorqueat, cogita: qualia olim in extremo judicio sis verba ab eo auditurus? non mirandum sanè si cum indignabundo & vindictam Sichimitis minitante Gedeone exclamet v. 8. hujus cap. *conteram carnes vestras cum tribulis & spinis deserti.* Hanc ab ingratissimis Christianis exspectandam sententiam ut effugas, dic hodie adhuc pœnitens cum S. Bernardò homil. 4. super Missus: *non habeo Regem, nisi Dominum Regem. Veni ergo Domine disperge illos (nempe vitia & inordinatas passiones meas) in virtute tua, & regnabis in me, quia tu es ipse Rex meus, & Deus meus, qui mandas salutes Jacob.* Conclament alii perditæ vitæ Christiani: *non habemus Regem, nisi appetitum carnalem & sensualem; non habemus Regem nisi mundi legem, Rationem statûs &c. dicas tu: ego alium non habeo, non sequor nisi Jesum, & hunc amore mei tam acerba passum. Quare in signum debitæ & gratæ subjectionis totum me illius imperiis dico, & dedico totum resigno: hinc perinde mihi erit, impofterum, esse pauperem vel divitem, sanum vel infirmum, æstimatum vel abjectum, tristem vel hilarem. Modò servus sim illius, qui pro me servus esse, & horrenda morte defungi dignatus est.*

Doctri-

Doctrina 2.

Desumpta ex cap. 9. & 10. lib. Judicum, in quibus describitur Parabola Joatham proposita viris Sichem. Abimelech ambitiosi fratricidium, ejus caedes illata à muliere. Crimina Israëlitarum, eorumque pœnitentia.

Considera 1. **R**hamnum in Regem cæterarum arborum parabolicè N. 225. hïc electam, cùm petiisset: ut *sub umbra illius* omnes requiescerent, symbolum esse illorum hominum, qui ad altas Dignitates assumpti, aliis felicitatem & quietem sub suo Præsidio invenientem promittunt, quã tamen ipsi vel maximè carent: non enim tot tribulis & spinis abundat Rhamnus, quot illi curis, laboribus & miseriis punguntur. Quare Moyse ad supremum Populi Regimen olim vocato, Deus se spectandum dedit non in Throno Aureo, vel eburneo, sed in *Rubo*, & quidem ardenti: ut disceret inde, Thronos Principum, in quibus resident, spinis quaquaversum rigere, & ardere igne curarum, qui quo diutiùs eos affligere possit, eò minùs consumat spinas. Christus etiamnum Infantulus, Rex tamen universæ terræ à tribus Magis salutatus, curvatò poplite adoratus, & regalibus donis ditatus, vix hæc debitæ subjectionis tributa à subditis istis acceperat, jam alterâ nocte patriam relinquere, in barbaras oras fugere coactus est. Ut teste Paulò de Pallat. in cap. 2. Matth. *nòrint, qui adorantur ut Reges, non se adorari, ut pacem & delicias habeant, sed ut peregrini sint, ut nunquam quiescant, ut nunquam dent oculis somnum, eò etiam tempore, quò maximè capiendus est.* Hinc Salvator in ætate virili positus, noluit divinam suam Majestatem, à Petro satis agnitam, Mundo proclamari, vel unquam regali nomine, quod tamen ei propriissimum fuerat, compellari; donec in Crucem actus est, patiens ibidem super caput affigi nomen regium, tribùs linguis scriptum: ut sic Magnates doceret: grandes titulos crucibus propinquos esse. O quantum igitur desipiunt mortales, qui compertis tot Principum & Regum spinis, Dignitates & Honores non tantùm ultrò sibi oblatos acceptant, sed quandoque per nefas, per crudeles innocentium neces cum *Abimelech fratricida* eos quarunt: ab una scemina, quæ *ambitionem* se vocat, turpissimè victi. Noverat *Oliva*, omnî sensu carens creatura, quàm quietum & dulce sit subesse, & quàm remotum à cruce: atque hinc delatam sibi dignitatem regiam recusat capite citatò, ut eò magis confundat homines, ratione & sen-

Rr 2

su

su præditos, qui stolidè nimis grandes Dignitatum Titulos ambiunt, quas meritò *Umbras montium* diceris v. 36. capitis cit. quibùs visis mortales miserè falluntur: nam umbra se insequentem fugit, fugientem sequitur.

N.226. *Considera 2.* Quomodo peccator depositiò semel timore Dei, & abjectâ verecundiâ ab uno in aliud ruat peccatum, nova veteribus accumulans, quod pessimò comprobârunt exemplò Israëlità c. 10. v. 6. dicente S. Scripturâ: *filiis Israël peccatis veteribus jungentes nova, fecerunt malum in conspectu Domini.* Celeberrimum, & nostro proposito peraccomodum est illud Regii Vatis oraculum Psal. 41. cantantis: *abyssus abyssum invocat*, hoc est Interprete Lyranò: *culpa culpam parit.* Regiò parenti regius consentit filius, asserens Prov. 13. v. 6. *Impietas peccatorem supplantat.* q. d. eam esse peccati vim, ut pedes, quibùs via Mandatorum Dei terenda est, enervet: hîs verò enervatis, & suò robore destitutis necesse esse: hominem frequenter labi, vel ad quoslibet gressus titubare; Pulcherrimè ait Veneb. Beda Serm. de Nativit. ut ferri annulus magneti adhærens alium levat, & hic alium, donec catena fiat, sic peccata alia ex aliis pendent. Matth. 8. legitur: ejectos è Dæmoniis spiritus rogâsse Christum dicendò: *mitte nos in gregem porcorum.* Quælo: cur Spiritus isti, à natura sua tam nobiles adeò sibi vilescunt, ut optent immundissimorum animalium corpora inhabitare? respondet ingeniosè S. Chrysolog. Serm. 16. obsessos à Dæmonibus *exeuntes de sepulchris* præfigurâsse peccatores, qui in potestate Dæmonis constituti, peccatorum suorum stercore habituati, ipsos quoque Dæmones assuefecerant ad inhabitandam fœditatem: *nequitia enim* (verbis loquar citati Doct.) *nescit fœtores amittere, sed mutare.* Quare ò Christiane Lector! ne in barathrum tantæ fœditatis præceps agaris, quasi à facie colubri fuge peccatum. Aut aliquoties jam lapsus, ocius cum pœnitentibus Israëlitis exclama v. 15. citati cap. *peccavimus! redde tu nobis quidquid placet, tantùm nunc libera nos.* Non solum dictò, sed & factò Israëlitas imitaturus, omnia de finibus peccatoris tui Idola passionem projice, serviens Domino Deo tuo v. 16. capitis cit. cogita: quomodo Absolom de superbia in homicidium, de homicidio in ambitionem, indeque in rebellionem sit præceps actus, ut observat S. Chrysost. homil. de Absolome: *semper inquit, scelera dum non refecantur, crescunt, & in augmentum facinoris prosilitur, quoties impunita securitate peccatur. Dum enim in Absolom fratris occisi facinus non vindicatur, in patricidium patris recidivum*
facinus

facinus iteratur. Is meritò capillis suis arbori implexus hæsit: quia peccatis suis quasi capillis funem sibi texuerat, peccata peccatis addendò. Judam cogita, qui avaritiã non statim è pectore abjecta in furem evasit, inde in proditorem Dei, & propriæ personæ crudelissimum carnificem. Regem Achab cogita, qui dum impiæ Reginæ & Pseudo-prophetarum consiliis aures præbunt, ad rapienda aliorum bona, ad colenda Idola, ad necem innocenti Naboth inferendam, ad concitandum iniquum bellum, ad persequendos & in carcerem tradendos Prophetas prolapsus est. Quam ob causam dicitur 3. Reg. 22. *venundatus sub peccato.* Fit ergò peccator simillimus illi asino, cui quondam insederat Salvator noster, qui non unius, sed plurium dicitur existisse Dominorum Luca 19. & quemadmodum de Roma gentili olim differre aiebat S. Leo Serm. 1. in Natali SS. Apost. Petri & Pauli: *cùm penè omnibus dominaretur gentibus, omnium gentium serviebat erroribus, magnamque sibi videbatur assumpsisse Religionem, quia nullam respuebat falsitatem.* Ita inveteratus peccator, etli toti dominaretur orbi, omnibus tamen peccatis subjectus, despoticam ageret servitutem, & hanc non deploraret: donec æternis ignibus alligatum se sentiet, instar piscium glacie concretorum se gerens, qui nec sentiunt, nec motum habent, priusquam in patinas calidas coniecti elixentur.

Doctrina 3.

Desumpta ex cap. 11. 12. & 13. lib. Judicum, in quibus describitur Electio Jephthe, Victoria, tristis casus ob votum temerè emissum. Ephraim in Jephthe seditio. Oraculum de ortu & vita Samsonis.

Considera 1. **O**Mnia fermè hujus mundi tripudia, applausus & festi- N. 227.
vos Jubilos eundem sortiri finem, qualem sortitus est Triumphus Victoris Jephthe, quem SS. Paginæ cap. 11. describunt his verbis: *Occurrit ei unigenita filia sua cum tympanis & choris, quâ visâ sedit vestimenta sua & ait: Heu me! filia mea decepisti me, & ipsa decepta es.* Obstrinxerat enim se votò: primum, quem sibi obvium haberet, in sacrificium pro obtenta victoria se Deo oblaturum. Et en! ò infortunatum in summa belli fortuna parentem! prima omnium unigenita ejus filia, tripudiantium & cantantium chorò stipata occurrit victori, suò exemplò testata verborum illorum veritatem, quibus sapiens

Rr 3

piens stultitiam jubilantis mundi arguit, dicens Proverb. 14. *Risus dolore miscbitur &c.* Sensere hoc ipsum Principes Philistinorum, quos refert S. Scriptura cap. 16. hujus libri convenisse: *ut immolarent Hostias magnificas Dagon suo, & epularentur, letantes per convivia. Sumptis jam epulis praeceperunt, ut vocaretur Samson, & luderet ante eos &c.* Sed secum ludentibus strenuè illudens Samson, domus columnas convulsit, quo factum: ut collapsa domus festivos jubilos & cantus solemnes unico momento in luctum converteret, communè sepulchrò omnium corpora contegens. Expertus quoque testimonium deponit Holofernes, qui à gentibus in servitutem redactis, ingenti applausu & accentu exceptus, paulò post ab ipsa Judith, quam perditè amaverat, dum nil nisi meras voluptates somniaret, in hilari lecto triste lethum invenit, ex triumphali tam immensi exercitù capite in abjectissimum truncum conversus. Pulchrè ad propositum alludit mellifluus Doctor Serm. 1. *asserens: sicut flamma novissima sumus occupat & caligo, sic latitia letæ rei in tristitiam commutatur.* Sic videmus, symposia desinere in dolores capitem, in catarrhos, in febres & morbos, quandoque in mortem repentinam: libidinem desinere in luem veneream, vomicas &c. Laudes & accentus in opprobria, in risus, in contumelias. Hinc Christus hortatur Lucae 6. *Va vobis, qui ridetis nunc, quia lugebitis & flebitis.* Momentò unò delectatur piscis hamò, & hoc ipsum delectationis momentum morte luit. O quantum igitur desipis Christiane Lector! si tot exemplis & rationibus nondum sat perterritus, fallacibus hujus mundi gaudiis, tripudiis, choreis & lusibus inordinatè adhæres, & non potius cum filia Jephthe solitudinem quæris, pedibus affectuum bonorum circuiturus montes, quos regius vates vocat *montes aternos*, quibus infidet Jerosolyma cœlestis, ut plangas *virginitatem animæ tuæ*, quæ quidem jam pridem Christo per baptismum fuerat conjuncta, sed à vanis mundi deliciis seducta, dum gratiæ millies oblata cooperari noluit, in virtute virgo permansit, effecta in gigendis vitiis fecundissima mater.

N. 228. *Considera 2.* In verbis istis, quibus mater Samsonis cap. 13. Marito suo futurum denunciavit partum, inquit, sibi ab Angelo dictum: *Ecce concipies, & paries filium, erit puer Nazareus Dei ab infantia sua &c.* Latere doctrinale Mysterium perquam conforme proverbio illi sapientis, quò ait: *adolescens juxta viam suam ambulans, etiam cum senuerit non recedet ab ea.* Ex hoc enim mater filium suum Nazaræum ad mortem usque futurum præfagebat, quòd audisset ab Angelo, illum talem

talem fore *ab infantia sua*. Quare S. Hieron. hortaturus S. Lætam, ut filium suum teneræ ætatis adolescentem strenuè educaret dixit: difficulter eraditur, quod rudes animi inbiberunt. Lanarum conhylia quis in pristinum candorem revocat? recens testa diu & saporem retinet & odorem, quò priùs imbuta est. Regius Vates sat gnarus quantum adultæ ætati interlit, primos juventutis annos virtutis & pietatis studiò impendisse Psal. 91. cantat: *plantati in domo Dominus in Atriis Domus Dei nostri florebut, adhuc multiplicabuntur in senecta uberi*. S. Augustinus ut consuleret juventuti ritè educandæ, in ista verba acuit calammum tom. 4. exqq. vet. test. *est nativitas quasi arbor, qua mseritur, qui si bono surculo miscetur, melior fiet: si malo, deterior. Ita & nativitas, si bona accedat Doctrina, bonos faciet fructus, si mala, malos*. Sicut illud, quod in tennellula ætate ossa pueri ingreditur, & cum iisdem crescit, adeo tandem induratur, ut ossium naturam diceret induisse: ita vitia & mali mores in juventute acquisiti, adeò firmas agunt in anima & corpore hominis radices, ut cum in seram usque senectutem, ac si forent adnata comitentur, id testante Jobò c. 20. *ossa ejus implebuntur vitiis adolescentia ejus, & cum eo in pulvere dormient*. Coguntur ergò parentes de filiis ritè educandis parum solliciti, in filiis suis experiri, quod expertus est in virga sua Moyses, quam toties in colubrum commutatam vidit, quoties abiecit in terram. Sicut ursus informes catulos gignens, eos lambendò efformat, ita juventutem ex corrupta natura natam, & ad omnia vitia multum inclinatam, tum verbò tum verbere oportet ad pulchram morum speciem efformare. Hinc ò Christiane Lector! si aut parentem aut juventutis moderatorem àgis, Samsonis parentes imitare, rogans imprimis cum illis Deum, ut per S. inspirationem, tanquam per bonum Angelum te doceat: quid facere in hoc negotio te oporteat? dein vide: ne filius aut juvenis tuæ curæ crediturus malis se jungat sociis, nec vino immoderatiùs hauriendo assuescat & quidquid carnalem redolet immunditiam cane pejus & angue fugiat. Attende etiam ne quorundam parentum more filiis lapidem pro pane porrigas, aut serpentem pro pisce, juxta illud Christi effatum Luca 11. legendum. Videberis autem tum lapidem panis locò porrexisse, quando severè nimis & rigidè te erga eos gesseris contra Apostoli monitum, quò ait Coloss. 3. *Patres nolite ad indignationem provocare filios vestros, ne pusillò fiant animò*. Oportet discretò uti modò, & præsertim ingenui monitis potiùs vel munusculis, quàm metu, clamoribùs,

minis

minis & verberibus ad officium inducendi sunt. Bucccephalus cum durius tractaretur, eò sævitix venit, ut nec sessorem admitteret, nec vocem cujusquam pateretur. Videns id Alexander, indignari cœpit moderatorum inclementix, & accedens equum, habenâ cum comprehendit, dein cum adverteret; illum metu umbræ consternari, protinus contra solem stare fecit. Tunc eò demulctô saltum arripiens insedit, eumque ad nutum vertit, & ad cursum incitavit, adeoque obsequentem reddidit, ut etiam in genua sese demitteret, quando vehendum excipere debebat Herum. Curt. lib. 6. ita ingenui filii & adolescentes destruuntur nimia severitate, qui discretè habiti ad omnia redduntur obsequiosi, instar argillæ, quæ dum est uda, non vi, sed leni digitorum tactu ad pulchram à fingente imaginem disponitur.

Doctrina 4.

Desumpta ex cap. 14. & 15. lib. Judicum, in quibus describuntur Samsonis Sponsalia, Victoria de Leone, incendium segetum, strages Philistinorum, scitis Samsonis &c.

N.229. Considera 1. **S**amsonem ex utero matris Nazaræum tantâ fortitudine præditum, ut unicâ asini maxillâ armatus integrum prostraverit, aut fugaverit exercitum Philistinorum, divinô adhæc repletum spiritu, testante id S. Scripturâ v. 6. cap. 14. *Spiritus Domini irruit in Samsonem.* Unicô tamen oculi obtutu in mulierem, & quidem alienigenam infamemque conjectô, adeò deceptum captumque esse, ut licet reclamarent Leges Hebraicæ, contradicerent parentes, nequaquam inde permotus dixerit: *Hanc mihi accipe, quia placuit oculis meis.* v. 3. cit. cap. sic planè res certa est: oculis laboranti nullam posse medicinam parari. Extrudetur Venus, si venerit per aures, repellatur illa, si venerit per munera. At si vidisti, periisti. Arcem sibi struxit in oculis libido, unde dejici nullis poterit machinis. Salvianus lib. 3. de provid. oculos vocat: *naturales quosdam anima cuniculos.* At quis nescit: Summo vitæ periculo exponi hominem, qui inter cuniculos subterraneos, pulvere nitricô instructos incautè versatur & licet ignis tali cuniculo applicitus, non unicô momentô incendium excitet, serpit tamen, etiam minimâ pabuli portione nutritus, donec derepente in amplum materiam dilapsus, arces & mœnia in sublimè efferat. Haud

Haud secus agitur cum illis, qui suis nimium fidunt oculis, in aspiciendo pulchram alienæ faciei speciem; etsi enim non primò aut secundò obtutu nascatur incendium, serpit tamen latenter ignis, pravis cogitationibus eum pulvere nutritus, donec in fornacem concupiscentiæ illapsus, arcem pudicitia penitus evertat. O quot viros sanctitate celebres reperire fuit, qui triginta, quadraginta aut pluribus quandoque annis tam austeram duxere vitam, ut vix ossibus hæerent, paucis tamen oculorum jactibus eò devenere, ut de se fateri coacti sint: *oculus meus depraedatus est animam meam.* Thren. 3. in quæ verba S. Anton. Paduan. Dom. 2. quadrages. ait: *latrunculi sunt oculi, qui furantur animam.* Fieri enim assolet, ut ubi fures latronesque in ampliores ædes ob corporis grandioris molem penetrare nequeunt, parvum latrunculum per crates & cancellos immittant, qui pessulis amotis ostium aperiat, & per apertum eos intromittat. Ita quos Dæmon suis virtutibus spoliare non potuit objiciendò magnas Dignitates Mundi, aut grandes divitias, hos per parvas libidinis scintillas, quæ oculos eum crates & cancellos latrunculum more transferant, depraedavit. Referunt Historici de Democrito Philosopho, quod cum in bello contra propriam carnem gesto, de obtinenda pace desperaret, arma in oculos converterit, eos providè crudelis eruens. Facti autem hujus causam quæsitus, responderit: se sæpius expertum esse, de oculis cæcum quendam puerum egredi, sibi summè injurium; ne ergò propago ista sibi ulterius foret nociva, statuisse radicem ejus penitus tollere. *Sicque eum cæcus vincere spero,* aiebat ille, *à quo cum oculatus essem animum defendere nequamquam valui.* Concupiscentia oculorum est instar indomiti Leonis Samsonici, qui patulò semper ore vias nostras obsidet, quærens; quem devoret: huic dilacerando, ut pares simus, necesse est: irruere in nos sicut in Samsonem, Leonis Victorem, *Spiritum Domini.* Quò roborati, si vicerimus hunc obvium hostem, inveniemus paulo post *mel* magni apud Deum meriti, quò enim rarior victoria, eò majus inde nascitur præmium. Oculis si lubet uti, utamur illis ad videndas & cognoscendas Dæmonis fallacias, vñ quarum se erga miseros voluptatum amatores gerit ut *Dalila* erga Samsonem, privandò eos virtutibus, & ipsa tandem vitâ.

Considera 2. Injustos astutos & dolosos hujus mundi homines instar vulpium Samsonis ad se invicem conjungi, damna piis & simplicibus illaturos. At verò tales eò ipsò igne, quò nocent aliis, sibi ipsi

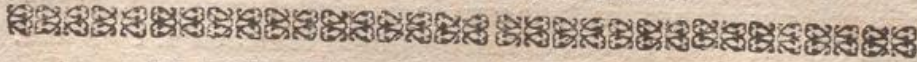
S s.

damno

damno plerumque sunt, ut experientia probat: qui enim Iustitiam commutativam offendit, proximo suo grave damnum inferendò, in se ipsum damnificat damno duplici, utpote animam suam per peccatum obligandò Dæmoni & pœnis infernalibus, æternùm sufferendis bona verò obligandò restitutioni, quandoque cum gravissimo incommodò faciendæ. Rectè igitur de talibus cantat Vates regius Psal. 35. *Dixit injustus, ut delinquat in semetipso.* Fiunt enim similes navibus incendiariis: hæc flammis, quas applicant aliis incendendis, comburuntur ipsæ. Testatur hoc sibi evenisse Achitophel 2. Reg. 17. Qui rebellionem & bellum filio contra Patrem suadens, propriis manibùs sibi restim texisse visus est, quò suspensus interiit. Testabitur id ipsum Aman regius ille minister, qui patibulum, quod Mardocheo & Judæis erexerat, ipse primus conscendit. *Lacum aperuit, & effodit eum, canit citatus Psaltes Psal. 7. & incidit in foveam, quam fecit.* In hanc incidere Philistæi, qui modis omnibùs Samsonis neci procurandæ intenti, mille viros teste S. Scripturâ citatò cap. perdidit, maxillâ asinæ contusos à Samsonne. In hanc quoque incidit Nobilis quidam, de quo Fincelius lib. 2. sequentem refert historiam. Hic annò 1532. imperaverat austeris verbis rustico, ut junctò ad currum equò suò ingentis molis quercum è nemore ad ædes veheret, gravissimam subiturus pœnam, ni illicò obtemperaret. Rusticus id factu impossibile ratus, altum suspirat, & inter suspiria pergit ad nemus, ubi obvium habet Dæmonem, in humana specie visibilem, qui causam suspiriorum quærens, eà ocus à rustico intellectâ, spondet: sequenti die se quercum ad Heri ædes advehturum; & rusticum hâc optimâ spe pastum jubet redire domum. Tum Dæmon densissimam ramis quercum ante ædes Nobilis transversam projicit. Cumque illa adamantinam quasi duritiem induisset, nullâ vî aut arte amoveri, aut in frusta discendi valens, omnem egrediendi è domo exitum præcluserat iniquissimo Hero. Quare is coactus est perfringere ex altera parte murum, ni mallet perpetuo carceri inclusus manere. Hæc exempla perpendens Christiane, ut proprium refugias damnum, fuge pariter damna proximorum, ad quæ referenda te passio instigat, viam tibi dolò & fallaciâ monstrantibus.

Cùm porrò in hoc capite v. 19. legis: Deum apperuisse molarem dentem maxillæ asinæ, ut fluentes ex ea aquæ sitim restinguerent Samsonis, adora divinam Providentiam, pro servis suis ad eò vigilem & sollicitam, ut citius operetur miracula, quam longiori tempore
 ipsa

ipsis necessaria deesse patiatur. Quare si verum Dei servum & Nazaraum agis, noli quærere: quid manducabimus? aut quid bibemus? aut quò operiemur &c.? scit enim Pater & Herus tuus coelestis, quò indigeas, & sciens nunquam suò tibi deerit auxiliò.

FASCICULUS XXXIV.

Doctrinarum Moralium & Asceticarum.

Doctrina I.

Desumpta ex cap. 16. 17. & 18. lib. Judicum, in quibus describitur jactura fortitudinis Samsonica ex septem crinibus abscissis orta & secuta mors. Idololum Miche ablatum à Danitis. Expugnatio Urbis Lais.

Considera I. **L**ibidinem carnalem non tantum spiritui (ut præceden- N.231. tia docere) sed ipsi quoque corpori & carni esse summè nocivam. Testatur enim S. Scriptura c. 16. Samsonem stupendæ fortitudinis hominem, dum cubaret in sinu Dalila, quam perditè amaverat, adèò suis defecisse viribus, ut ad mortem usque lassatus esse videretur. Et hinc S. Ambros. lib. 6. Epist. 47. ad Sabin. Voluptatem serpenti comparans cit: *venenum in dentibus habet, quibus unusquisque sese eviscerat luxuriosus.* S. Cyrillus his deliciis addictos viperis assimilat, hunc ingeniosum afferens apologum. Furibundæ Viperæ ad coitum properanti castus elephas obviam factus quæsit ex ea dicens: quò sic effrenatò passu properas? cui illa: anhelò ad venereæ suavitatis gaudium. Hòc auditò elephas ejus lethifera fallaciæ compassus dixit. scio certè, quòd furibunda luxuria oculis careat, non valens videre, quò ruat, nempe ad occasum amarissimæ vitæ tendis: quid enim coitus, nisi deliciosa perniciès, mors latens venenositas blandiens? & hèrele aptiori similitudine, quàm hanc ad propositum alludere non potuisset ingeniosus iste Doctor; Voluptatem enim, quam vipera in concipiendo foetu accipit, in pariendo occidit, dum ruptis visceribus proles oritur, & mater moritur. Ecclesia catholica sollicita filiorum suorum parens ad coercendam fatalem libidi-